

Direktoratet for byggkvalitet (Dibk)
Pb 8742 Youngstorget
0028 OSLO

Utbygging i fareområder for flom – Organisatoriske tiltak

Det henvises til Temaveileder – Utbygging i fareområder, kap 3. Flom, utarbeidet av Direktoratet for byggkvalitet. Temaveilederen er en veileder for gjeldende krav i teknisk forskrift, TEK17 §7-2 Sikkerhet mot flom og stormflo.

I temaveilederens punkt 3.4 – Sikringstiltak, er det oppgitt eksempler på sikringstiltak samt en nærmere redegjørelse for at «Organisatoriske tiltak kan ikke kompensere for manglende sikkerhet». Det oppgis videre at «Organisatoriske tiltak kan imidlertid være svært hensiktsmessig for å øke sikkerheten for eksisterende bebyggelse i området utsatt for flom».

Kravet om at det ikke kan legges til grunn organisatoriske tiltak ved etablering av nye bygg og anlegg innenfor flomutsatte områder gir store utfordringer knyttet til utvikling og sentrumsutvikling i disse områdene. Dette vil særlig gjelde for nye tiltak som skal tilpasses eksisterende høyder til omliggende bygninger, veier og øvrig infrastruktur i umiddelbar nærhet til tiltaket og som ligger betydelig lavere enn nye høydekrav til flom. Butikker og næringsarealer i gateplan er en svært viktig del av et sentrums liv og vitalitet.

At det kategorisk skal avvises at organisatoriske tiltak ikke kan gi tilstrekkelig sikkerhet, uten en nærmere faglig vurdering av stedlige forhold og alternative løsninger, kan det stilles spørsmål ved.

For nye bygg og anlegg, kan det planlegges alternative tiltak med etablering av flomverk og vannrette bygningskonstruksjoner, kombinert med flyttbare tiltak som f.eks bjelkestengsler og plater. En slik kombinert løsning vil gi en god flomsikkerhet og samtidig sikre atkomst ved kritiske strekninger og atkomst i tråd med krav til universell utforming. Slike løsninger vil også kunne gi muligheter for utvikling i sentrumsområder. Det henvises her til publikasjon fra Norges Vassdrags- og Energidirektorat Modul F2.305: Alternative flomtiltak – Prosjektering.

Et eksempel på et slikt tiltak for et nybygg, kan være å etablere en vanntett bunnplate i betong kombinert med vanntett betongbrystning/vegg opp til gjeldende flomhøyde. Deretter kan døråpninger sikres med f.eks bjelkestengsler/ luker, som monteres ved en flomfare. På innsiden av flombarrieren kan det i tillegg også etableres lokal nedsenkning hvor mindre mengde vann som eventuell trenger inn i overganger kan samles opp og pumpes bort.

Vurdering av sikkerheten til et tiltak i et flomområde med en kombinert løsning med organisatoriske tiltak må også vurderes opp mot typen vassdrag tiltaket befinner seg i. Det er en langt større forutsigbarhet og muligheter for varsling og forberedelser i sterkt regulerte store vassdrag mot små, bratte uregulerte vassdrag.

Hvis sikkerheten til et tiltak også skal ivaretas med bruk av organisatoriske tiltak som bjelkestengsler eller lignende, må det stilles krav til tiltakshaver/byggherre/byggeier. Slike krav kan være at det prosjekteres og bygges komplette løsninger for å ivareta sikkerheten til tiltaket, krav og ansvar til beredskap og rutiner, samt gjennomføring av regelmessige øvelser. Sikringsmateriell som skal monteres før en flomsituasjon må lagres i umiddelbar nærhet til tiltaket samt at det regelmessig må vedlikeholdes.

I tillegg bør kommunen som beredskapsorganisasjon også ha en rolle i forhold til oppfølging og tilsyn mot tiltakshaver/byggherre og påse at rutiner overholdes.

Det er viktig at Direktoratet for byggkvalitet tar slike innspill til vurdering, slik at ikke kravene gitt i temaveilederen hindrer utvikling i sentrumsområder på steder der flomutviklingen gir tilstrekkelig tid i forhold til omfang av organisatorisk tiltak til iverksettelse. For eksempel store vassdrag, eller regulerte vassdrag der utviklingen av en flom kan følges over tid. For tiden pågår det planlegging av nye tiltak som er viktig for lokalsamfunnene. Noen eksempler på dette er flomsikring av Tonstad sentrum i Sirdal kommune, etablering av et nytt vitensenter i sentrum av Kvinesdal kommune og sentrumsutvikling Hauge i Dalane - Sokndal kommune.

Utviklingen i disse eksempelområdene, og mange andre steder, står på vent, blir blokkert av krav om permanente tiltak – uten organisatorisk / beredskapsmessig aktivitet for å ivareta sikkerhetskravet. Det er derfor behov for en snarlig avklaring av hvilke alternativer som kan inngå i et totalkonsept for sikring av enkeltstående nye bygninger og for sikring av flomutsatte sentrumsområder.

Tor Arne Eiken
Kvinesdal kommune

Sven Morten Klungland
Sirdal kommune

Jan-Ove Grastveit
Sokndal kommune